

Θ.ΤΑΣΙΟΣ (Καθηγητής): Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι, αξιότιμοι επίσημοι (που είναι πιο πολύ οι φίλοι βέβαια, γιατί άμα δεν τα έχεις καλά με την εξουσία, οι φίλιες δεν ωφελούν πολύ). Ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου; ...Θα ξαναέρθει. Ωραία!

Εγώ ήθελα να επωφεληθώ βεβαίως της ομιλίας των Γενικών Γραμματέων, αλλά μου τη φέρατε! Δεν πειράζει, γιατί τελικώς το ευτύχημα είναι ότι εδώ πάμε να αναδείξουμε μία υπόθεση που έτσι κι αλλιώς είναι σκοτεινή. Λοιπόν και αν αποτύχουμε, πάλι θα λέμε: «*Αφού είναι σκοτεινό πράγμα, μία μαύρη γάτα που είναι νύχτα και είναι μέσα στον αχυρώνα, και πιθανώς να μην είναι μέσα στον αχυρώνα, να είναι στον διπλανό, αν δεν βγάλεις άκρη, δεν είναι φοβερό*». Η προσπάθεια όμως φάνηκε ξεκάθαρα ότι αξίζει τον κόπο και είμαι υπόχρεος για την τιμή που μου κάνατε.

Όλα αυτά τα λόγια, είναι ας πούμε, “μπροστάντζα στον επικήδειο”, γιατί χρειάζονται εκεί. Λοιπόν, τώρα (έχω, όχι σκονάκι, έχω κείμενο) έχοντας συναίσθηση της αξίας του χρόνου και του γεγονότος ότι μας τιμούν με την παρουσία τους εδώ εξαιρετικές προσωπικότητες του τεχνικού κόσμου, παραγωγοί. Αυτό που έχουμε δείξει πάρα πολλές φορές τι είναι ουσιώδες σε αυτή τη χώρα και τι είναι... Είπα λοιπόν να τα έχω και γραμμένα. Και όπως βλέπετε και παρά τις διαδόσεις περί της ηλικίας μου, δεν φοράω και γυαλιά.

Αντιλαμβάνομαι κύριοι Πρόεδροι –και απευθύνομαι σε εσάς, διότι εσείς είσαστε οι πρωταγωνιστές– ότι βρισκόμαστε εδώ σήμερα, προκειμένου να συμβάλλουμε κατά ένα μικρό έστω μέρος, στο ξεπέρασμα της οικονομικής κρίσης της χώρας. «*Γι αυτό μαζευτήκατε;*». Ναι, γι αυτό μαζευτήκαμε. Υποστηρίζω ότι αυτά τα θηριώδη ποσοστά για τα οποία γίνεται λόγος, και τα οποία πάνε χαμένα και δεν πάνε στα

χέρια του Ελληνικού λαού και πάνε στις τσέπες οποιωνδήποτε, μαύρες τσέπες, τρύπιες τσέπες, βρώμικες τσέπες, αντί να πάνε στον Ελληνικό λαό. Αυτό το χάσιμο είναι σημαντικό ποσοστό, πάρα πολύ μεγάλο ποσοστό, φαίνεται, δυστυχώς, από χαμένο χρήμα, εν συγκρίσει με εκείνο που δεν έχει σήμερα

ο Ελληνικός λαός και δανείζεται, ή δεν δανείζεται.

Άρα, υποστηρίζω ότι επειδή η κρίση τούτη, όπως είναι γνωστόν, όπως τα λένε πολλοί αναλυτές, δεν είναι οικονομική κρίση προτού γίνει ηθική κρίση. Ή εν πάση περιπτώσει και αν εμείς είμαστε 7.000.000 – 10.000.000 παρθένες και είναι μόνο μία οικονομική κρίση και μάλιστα ξενόφερτη, παρ' όλα αυτά και μόνο το γεγονός ότι αναφερόμαστε σε οικονομικά μεγέθη, με την ελπίδα ότι αυτά θα οικοδομηθούν και θα πάνε αλλού και όχι στις τρύπιες και βρώμικες τσέπες, ήδη αυτό σημαίνει ότι ορθώς μαζευτήκαμε σήμερα γι αυτό τον σκοπό. Και από αυτή την άποψη, κυρίες και κύριοι, ο ψίθυρος που είπε (λέω είπε, αλλά δεν έγραψε, ούτε δημοσίως παρουσιάστηκε) ο ψίθυρος ότι: *«Τι τα θέλετε αυτά τα θέματα τώρα σε τέτοια εποχή! Άλλες είναι οι ανάγκες, άλλες είναι οι προτεραιότητες. Αφήστε! Άσε!»*.

Ο ψίθυρος αυτός κατά την ταπεινή μου αντίληψη, συνιστά μία καραμπινάτη αντιλαϊκή υπεκφυγή. Είμαστε εδώ για οικονομικά θέματα του Ελληνικού λαού που τα έχει ανάγκη και μπράβο σας που τα φέρνετε στην επιφάνεια, μήπως και κατά ένα ποσοστό... Θα σας αποκαλύψω ότι ο κ.Ρακιτζής μου είπε στο τηλέφωνο ότι ενδέχεται ένα μεγάλο μέρος από την προσπάθεια να είναι λόγια. Είπε, ενδέχεται. Και θα υποστηρίξω ότι ένα άλλο μεγάλο μέρος ενδέχεται να είναι πράξεις, ενδέχεται λοιπόν εσείς με την παρουσία σας και με ό,τι θα ακολουθήσει, να προκαλέσουμε

τελικώς ένα οικονομικό αποτέλεσμα για χάρη του Ελληνικού λαού. Και από αυτή την άποψη, εγώ αισθάνομαι ότι είναι άξιος ο μισθός σας.

Με τι θα ήθελα να σας απασχολήσω: μια που έγινε λόγος για τους όρους, καλό είναι να θυμηθούμε λιγάκι να κάνουμε ονόματος επανεπίσκεψη. Θα μιλήσω επίσης για μία μικρή ιστορική αναδρομή, γιατί οι μετρήσεις του φαινομένου –διότι είμαστε επιστήμονες και χωρίς μετρήσεις δεν μπορεί να γίνει ούτε ανάλυση, ούτε κρίσις και δυστυχώς εν πολλοίς αυτό κάνουμε– για τις αιτίες που ευνοούν την Ετεροδοσοληψία, για τις προκαλούμενες βλάβες σε όλο το εύρος της κοινωνίας εξαιτίας του φαινομένου.

Να ανοίξω μία παρένθεση: εξαιτίας του φαινομένου σε όλο το πλάτος του και όχι μέχρι τις χθεσινές φήμες: «*Ο εργολάβος τα τρώει*», όταν ο Βασιλικός σύζυγος της Ολλανδίας “τα έπιασε”, όταν Υπουργοί, ιερείς, δικαστικοί... Τελείωσαν τα ψέματα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Τώρα όλες οι συντεχνίες “ξεβρακώθηκαν” και τώρα φάνηκε η έκταση του “λαδώματος” σε αυτό τον λαό, σε αυτή τη χώρα. Γιατί φαινόταν πιο πολύ και έβγαине το όνομα του εργολάβου; Εξ αιτίας του είδους του λειτουργήματός του. Θα σας το εξηγήσω σε λίγο.

Ωστε τώρα, αντί να βγουν άλλες συντεχνίες που “ξεβρακώθηκαν”, να κάνουν αυτό που κάνετε εσείς, το κάνετε εσείς σήμερα. Και είχαμε ακούσει και στο Συνέδριο κύριε Σαββίδη (έφυγε ο κ.Σαββίδης) του Τεχνικού Επιμελητηρίου για ανάλογο θέμα, συνάδελφο ο οποίος ήταν και εργολάβος κύριοι Πρόεδροι, να λέει: «*Μέγιστο λάθος του Επιμελητηρίου να μιλάει για την Ετεροδοσοληψία, διότι κατεβαίνει η φήμη του Κλάδου*». Να μην πω τώρα τίποτα με την ευρωστία της Ελληνικής!

Για να συνεχίσω, θα σας μιλούσα και για τα ειδικότερα προβλήματα για τα τεχνικά έργα τα οποία συμβαίνει να γνωρίζω, διότι έχω κάνει και τον μελετητή και τον κατασκευαστή και τον δάσκαλο. Αφήστε που μου είπε ο κ.Ρακιτζής ένα ανέκδοτο εναντίον των δασκάλων, αλλά αυτό θα σας το πω στο τέλος, όταν θα δω ότι κουραστήκατε.

Εν συνεχεία θα έπρεπε να μιλήσουμε για το νόημα ξανά αυτής της πρωτοβουλίας του εργοληπτικού κόσμου και για το πόσο σπουδαίες ανάλογες εκδηλώσεις ακούμε ότι ετοιμάζονται από άλλες συντεχνίες. Παρ' όλα αυτά, δεν πρέπει να σας φοβίσω, πρέπει λίγο να τα συμμαζέψω. Ξέρετε, έχω την εντύπωση μάλιστα ότι σπουδαίοι κοινωνιολόγοι και πολι-τικοί αναλυτές δεν είδα να έχουν συντάξει σπουδαία βιβλία ή σπουδαίες μελέτες γύρω από το σπουδαίο αυτό θέμα.

Και η αιτία βέβαια η πρώτη είναι ότι είναι θέμα ευαισθησίας του καθενός, δεύτερον είναι θέμα Γερμανικού ιδεαλισμού ο οποίος θέλει τα πολιτικά πράγματα των κοινωνιών να λύνονται με μία σπουδαία μεγαθεωρία, με ένα φοβερό concept (που λέμε και στην Καλαμπάκα), ένα concept για τα projects ξέρετε αυτά... Επειδή δεν καταδέχονται να παρα-δεχθούν ότι είναι ποτέ δυνατόν το ήθος να παραγάγει πλούτο. Αλλά αυτό έχει αποδειχθεί πλέον. Έχει αποδειχθεί από τον καιρό του Δαρβίνου, ο οποίος είχε πει ότι μόνο εκείνες οι ομάδες των ζώων που διαθέτουν εσωτερική ηθοσυνοχή, αυτές έχουν εξελικτικό πλεονέκτημα. Είναι γνωστά αυτά.

Υπό την πίεση όμως των μοδάτων οικονομολογικών θεωριών που ξεκινάνε από έναν ανύπαρκτο πρόσωπο που είναι ο homo economicus και όχι ο homo με το σύνολο των αναγκών του, έχουμε φτάσει εκεί που είμαι-στε, να μην πιστεύουμε στις ανθρώπινες υποθέσεις. Τη λέξη: αξία,

θα προσπαθώ να την αποφεύγω. Λέω λοιπόν, πιθανότατα, η έλλειψη σπου-δαίων αναλύσεων. Έχετε δει κανένα Ελληνικό Κόμμα να έχει παραγάγει μία προμελέτη γύρω από το πώς θα αντιμετωπιστεί αυτό το μέγιστο πολιτικό θέμα της βρωμο... (ό,τι θέλετε) και του “λαδώματος” του σύμπαντος κόσμου, περιλαμβανομένων των πολιτικών; Τα βλέπουμε. Λέω, έχετε δει κανένα Κόμμα να έχει συντάξει την αρμόδια βαθύτατη ανάλυση του προβλήματος, ώστε ο Ελληνικός λαός να οικονομήσει αυτό το διαφυγόν κέρδος του 10%, 20%, όσο είναι τέλος πάντων. Η απάντηση είναι: “Όχι”. Και είναι: “Όχι”, όχι μόνο λόγω θεμάτων ευαισθησίας – που όλοι τις έχουν– αλλά και λόγω του ότι έχουμε τη δυσχέρεια να μην είναι μετρήσιμο το μέγεθος. Και θα έρθουμε και σε αυτό.

Λοιπόν, η σημερινή σας εδώ σύναξη, δίνει άλλη μία αφορμή, ώστε πιθανώς να συνταχθούν και τέσσερα – πέντε διδακτορικά. Γιατί όχι; Γιατί δηλαδή το πρόβλημα το “Φωτεινό Μονοπάτι” στη Νικαράγουα έχει γίνει διδακτορικό. Γιατί όχι; Γιατί να μην γίνουν πέντε διδακτορικά γι αυτό το μείζον πρόβλημα του Ελληνικού λαού; Αφού έφυγε μεν ο κ.Μπακούρης, (γιατί του είπαμε και ψέματα, του είπαμε ότι θα αρχίσουμε στις 11.00’ και αρχίσαμε στις 12.30’ είχε και άλλη δουλειά να κάνει), αλλά εν πάση περιπτώσει, (ήρθε ο Πρόεδρος, έκανε τα τηλεφωνήματα που χρειαζόταν).

Για να τα συμμαζέψουμε, ώστε να πάω λιγάκι στο ότι υποστηρίζω ότι έχουμε πάρα πολλές αποδείξεις ότι η κοινωνική ανηθικότητα μεταφράζεται πάρα – πάρα πολύ γρήγορα, από τον καιρό του Δαρβίνου και από τα παραδείγματα που έχουμε μέσα στην ιστορία σημειωμένα οικονομικά του αντίστοιχου κοινωνικού συνόλου, επομένως έχουμε σπουδαίο οικονομικό και πολιτικό ενδιαφέρον να ασχολούμεθα με την ηθική, παρά τα περί του αντιθέτου λεγόμενα στην εφημερίδα όπου

γράφω τις επιφυλλίδες μου σαράντα (40) χρόνια, ότι: *«Μα, είναι αστείο να ασχολείται κανείς με την ηθικολογία»*. Δεν είναι καθόλου αστείο! Το καίριο θέμα κατ' αρχήν, είναι η απόκτηση κοινωνικής συνοχής, η βεβαιότητα ότι δεν θα με κλέψει ο διπλανός μου.

Τούτα εδώ είναι σπουδαίας οικονομικής και λειτουργικής σημασίας και είναι ηθικής κατηγορίας. Δεν μπορεί να μου λένε τώρα οι πολιτικά-ντηδες ή οι καθηγητές της Πολιτικής Οικονομίας: *«Μην ασχολείστε με την ηθική»*, διότι αυτό είναι το κατ' εξοχήν οικονομικό και πολιτικό πρόβλημα. Και αυτό κάνουμε σήμερα. Σήμερα ασχολούμαστε για ένα οικονομικής σημασίας αντικείμενο και αναπτυξιακής σημασίας αντικείμενο, που όμως αναφέρεται στο ήθος. Σας αρέσει – δεν σας αρέσει, κύριοι κοινωνιολόγοι, αυτή είναι η πραγματικότητα των κοινωνιών. Και από αυτή την άποψη, γιατί να μην ξεκινήσουμε; Μα θα μου πεις: *«Βαρεθήκαμε να ακούμε: ‘χάσαμε τας αξίας μας, του Ελληνοχριστιανικού πολιτισμού’»*. Έχασαν αυτοί που δεν ξέρουν να τα πουν. Άσε που δεν υπάρχουν αξίες του Ελληνοχριστιανικού, όπως ξέρετε. Να μην τα μπλέκουμε τα πράγματα. Τις αξίες τις παράγουν τα άτομα με τον πνευματικό και τον σωματικό τους μόχθο, με τα δεδομένα που έχουν κάθε φορά και με μία βελτιστοποίηση των κερδών –όλων των κερδών– από την ήβη μέχρι την καρδιά και το στομάχι. Αυτού του είδους τη συνεχή συμμετοχικότητα για την παραγωγή, τη λέμε: εγρήγορση και είναι και συμμετοχικότητα πολιτική, γιατί τα δύο πράγματα δεν περιμέναμε το Nobel να το μάθουμε. Ξέρουμε ότι η πολιτική είναι ηθική.

Με αυτά τα δεδομένα, επαναλαμβάνω ότι είναι σπουδαίο το γεγονός ότι ασχολείστε και σήμερα με την Ετεροδοσοληψία, η οποία είναι ένας νεολογισμός, με την έννοια ότι υπάρχει αυτός που τα δίνει και

κάτι που συνήθως μάλλον αμελείται, υπάρχει και αυτός που τα παίρνει. Ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου κατηγόρησε μία Γερμανική εταιρεία διότι τα δίνει, αλλά δεν τον άκουσα να πει τίποτα για το γεγονός ότι η Ελλάδα ήταν ένας μαγνήτης για εκείνους οι οποίοι ήταν έτοιμοι να τα δώσουν και τα έπαιρνε. Τα έπαιρνε η Ελλάδα όλη, τα έπαιρναν τα Κόμματα, τα έπαιρναν τα Γραφεία, τα έπαιρναν πρόσωπα. Το είπε όμως εν συνεχεία, γιατί είπε: *«Αλίμονο, αμφότερες οι πλευρές»* και το είπε με τέτοια σαφήνεια, που πρέπει να γραφτεί, αν είναι εδώ οι δημοσιογράφοι του Επιμελητηρίου, πρέπει να γραφτεί ότι το πρόσθεσε με σαφήνεια, ότι είναι δοσοληψία.

Πάντως δε, λένε: *“Άλλος ... και άλλος κερδίζει”*, με αλλουνού λεφτά. Αυτά τα αλλουνού λεφτά είναι εκείνα τελικώς που χάνονται. Και μια που κάνουμε ονόματος επανεπίσκεψη, στο παλιό βιβλίο, με έκδοση παρακαλώ, του Τεχνικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος, που και πάλι είχε τότε πρωτοστατήσει, πριν από έξι (6) χρόνια στην υπόθεση, παρά τις ενοχλήσεις του αγαπητού κυρίου συναδέλφου εργολάβου που έλεγε: *«Δεν πρέπει να τα θίγεται αυτά τα ζητήματα, γιατί χάνεται η φήμη μας»*, εκεί λοιπόν είχα αναφέρει τα αντίστοιχα συνώνυμα: διαπλοκή – διαφθορά – δεκασμός – δωροδοκία – δωροληψία – δωροκοπία – εξαγορά – κολόκουρο – λάδωμα – λίπανση – λοβιτούρα – μίζα – μπαχτσίσσι – ρεμούλα – συναλλαγή – *“τα παίρνει”* – *“τα πιάνει”* – το *“κάτι τις του”* – κάτω από το τραπέζι – τα σκάσαμε – τα χώσαμε – τα ποσοστά – το φακελάκι – ο χρηματισμός.

Και στην παρουσίαση εκεί, ξέρετε, όταν έχετε μία πολυωνυμία σημαίνει ότι είναι απατεών αυτός: ή Χρηστίδης, ή Κούκουρος, ή..., ή..., είναι οι απατεώνες που είχαν πολλά ονόματα. Ο δε κ.Ρακιτζής στη δημόσια παρουσίαση του βιβλίου, πρόσθεσε (ο φοβερός!) άλλα τέσσερα

(4) ονόματα, που δεν τα είχα εγώ στον κατάλογο εκείνο. Καταλαβαίνετε τι γίνεται τελικώς και ο χορός καλά κρατεί!

Το φαινόμενο είναι παλιό, το είπε και ο κ.Σαββίδης. Μία ιστορική αναδρομή που θα ήθελε κανείς να κάνει, θα μας πήγαινε πολύ πίσω, την εποχή που υπήρχαν βασιλικές εξουσίες και οι υπήκοοι οι έρμιοι προσέφεραν δώρα στους βασιλείς για να μπορούν να επιβιώσουν. Τόσο παλιό είναι το φαινόμενο, δηλαδή σχεδόν από τη νεολιθική εποχή είναι. Βέβαια μετά τα πράγματα βελτιώθηκαν, υποτίθεται, αλλά και χάλασαν κιόλας, διότι τουλάχιστον εκείνοι οι βασιλείς δεν εξεβίαζαν τους υπηκόους τους. Μόνοι οι υπήκοοι εξ ανάγκης...

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: *(παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).*

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Ναι, γιατί ήταν χαμηλά τα μισθά τους. Και ήρθε μετά και ο κρατισμός και ήταν ανάγκη πια, ήταν σχεδόν νομοτέλεια να συμβεί αυτή η διεύρυνση του φαινομένου και να ξεφύγει βέβαια και από τους ελέγχους. Γιατί όταν βλέπεις τους επικεφαλής των ελέγχων να τα πίνουν και να έχουν περιουσίες και να τα γράφουν ο εφημερίδες, μέχρι εχθές.

Γι αυτό σας λέω, ανακουφίστηκαν οι εργολάβοι πια. Τι να πει κανείς πια! Προσέξτε όμως, ο εμπειρικός επιστήμων, όταν παρακολουθεί την έκταση του φαινομένου, την αύξηση της συχνότητάς του, τι καταλαβαίνει: καταλαβαίνει ότι η βρωμιά είναι πολύ ευρύτερη από εκείνη που νομίζαμε. Επομένως, το κέρδος αν την πολεμήσουμε, αναμένεται (γιατί κοντά στην απαισιοδοξία υπάρχει και η αισιοδοξία), να είναι μεγαλύτερο. Αλλά είναι πολύ ευρύτερο.

Και το γεγονός ότι η Ελλάδα στις μετρητικές απόπειρες της “Διεθνούς Διαφάνειας” βρίσκεται όλο και χαμηλότερα, όλο και χαμηλότερα και όταν κάναμε, με πρωτοβουλία της “Διεθνούς Διαφάνειας”, με την ευκαιρία που παρουσίασε ειδικότερες μετρήσεις τις οποίες θα σας

θυμίσω τώρα, εκπροσώπους της Πολιτείας τότε, να περιγράψουν όλα όσα η Πολιτεία ετοιμάζει για την πάταξη του φαινομένου, ενώ την επόμενη χρονιά, στο επόμενο βαρόμετρο της “Διεθνούς Διαφάνειας” η Ελλάδα ξανακατέβαινε και άλλο.

Υποστηρίζω μάλιστα, ότι αν παρακολουθήσεις τη θέση της Ελλάδος μέσα σε αυτή τη σειρά, πιθανώς να μπορούσες να κάνεις και μία πρόβλεψη περί της χρεοκοπίας. Πιθανώς!

Τι είναι αυτή η σειρά που κάνει η “Διεθνής Διαφάνεια”, για να έρθουμε λιγάκι στις μετρήσεις. Δεν είναι καν η μέτρηση του φαινομένου. Όπως ξέρετε, η “Διεθνής Διαφάνεια” ρωτάει τους πολίτες κάθε χώρας, να περιγράψουν την περί της διαφθοράς προσωπική τους αντίληψη στη χώρα τους. Είναι μία πολύ έμμεση και φυσικά, εξαιρετικά επικίνδυνη και αναντικειμενική μέτρηση. Όμως, έχει το εξής καλό, ότι δεν κάνουμε χρήση κατ’ ανάγκη της απόλυτης τιμής σε ποια θέση, ότι η Δανιμαρκία είναι 1η και ότι η Ελλάδα είναι π.χ. 50ή, δίπλα στη Λιβερία, αλλά περισσότερο κοιτάμε τη σχετική κίνηση: τη μια χρονιά ήσουν στο 45, την άλλη στο 44, την άλλη γίνεσαι στο 55 και αυτού του είδους η σχετική κίνηση, κατά τη θεωρία των πιθανοτήτων, μας απαλλάσσει από ένα μέρος από τα σφάλματα που κάνουμε με τη μέθοδο της μετρήσεως.

Ύστερα, οι απευθείας μετρήσεις έγιναν και από τη “Διεθνή Διαφάνεια”, έγιναν κυρίως για τον Ιδιωτικό Τομέα, μέσω μίας εταιρείας δημοσκοπήσεων. Τα δείγματα δεν ήταν πολύ μεγάλα, αλλά φάνηκαν εξαιρετικά πράγματα. Εκεί υπάρχει και το θέμα ορολογίας πάλι. Δηλαδή, ακόμα και η υπερωριακή ή διακλαδική εργασία που κάνουν ορισμένοι συνάδελφοι και παίρνουν ένα δώρο γι αυτό, ή και υποτιμολογημένη δουλειά τους που αμείβεται καμιά φορά, λέγεται και αυτή δωροδοκία και

δεν είναι. Υπάρχει μία μεγάλη ποικιλία χροιών και πρέπει να είμαστε προσεκτικοί. Ακόμα και το ιατρικό φακελάκι, όταν δεν έχει ζητηθεί, δεν είναι εξίσου φοβερό, όπως είναι η περίπτωση: *«Η μου τα δίνεις, ή δεν πρόκειται να μπεις στο Νοσοκομείο»*. Άλλο το ένα, άλλο το άλλο.

Παραείναι λοιπόν, ώστε οι κοινωνιολόγοι που θα ασχοληθούν με το θέμα μετά τη σημερινή σύναξη και τον ελπίζόμενο θόρυβο που θα γίνει, πιθανώς να μας φωτίσουν καλύτερα για το πόσο αυτό το σπουδαίο φαινόμενο έχει ανάγκη από περαιτέρω ανάλυση. Πρόκειται λοιπόν για μία μεγάλη, σπουδαία, πολυπλόκαμη ιστορική δύναμη, μεγίστης πολιτικής και οικονομικής σημασίας, η οποία μας απασχολεί.

Για τις μετρήσεις, πρέπει να σας πω ότι τότε, με την παραγγελιά του Επιμελητηρίου, είχα κάνει και εγώ μετρήσεις. Πιθανώς να τις θυμάστε, είναι στο Διαδίκτυο. Πήρα επωνύμους, μεταξύ των οποίων μερικοί είναι εδώ, με το όνομά τους, αμβλύνοντας πάντοτε τις εκφράσεις, χρησιμο-ποιώντας μία γλώσσα αντικειμενικότερη μεν, αλλά πάντως αρκετά εκφραστική, μέσα από τον Κλάδο, έγινε η απόπειρα περιγραφής και μία απόπειρα ποσοτικοποίησης μάλιστα. Εν συνεχεία, πήγαινα σε ανθρώπους οι οποίοι ήταν μέσα από τον Κλάδο, αλλά στους οποίους υποσχόμουν πλήρη ανωνυμία και μάλιστα άλλαζα λιγάκι τα αρχικά των ονομάτων τους, ώστε να μην μπορεί κανείς να τους αναγνωρίσει. Και εκεί είχα εξαιρετικά πολύτιμες πληροφορίες, από ανθρώπους στους οποίους εγώ είχα εκτίμηση όμως, δηλαδή ότι αυτά που θα μου έλεγαν, δεν θα ήταν σαχλαμάρες, ή δεν θα ήταν απλώς μία διάθεση αντιπολίτευσης μίας κυβέρνησης. Διότι είχαμε και αυτό το “φέσι”, όταν δημοσιεύτηκε αυτό το πράγμα, έμαθα από τον τότε Πρόεδρο του Επιμελητηρίου, ότι εδέχθη παράπονα από ένα πολιτικό πρόσωπο, ότι υπονομεύω το έργο της κυβέρνησης, η οποία κυβέρνηση τότε ήταν

καινούργια και επομένως ήταν δύσκολο να την υπονομεύσεις, αφού υποτίθεται ότι... Αλλά εν πάση περιπτώσει, συμβαίνουν αυτά.

Ωστε μετρήσεις που γίνονται μέσω συνεντεύξεων, που δεν έχουν αντιπροσωπευτικό πλήθος, αλλά έχουν αντιπροσωπευτικότητα τα πρόσωπα που δίνονται στη συνέντευξη, είναι μία από τις μεθόδους η οποία πιθανόν μπορεί να αμβλύνει το τεράστιο πρόβλημα που έχουμε, κυρίες και κύριοι, να έχουμε ένα φαινόμενο που είναι τόσο σκοτεινό και τόσο ανακατωμένο, που δεν μπορούμε να το μετρήσουμε.

Τώρα ένας συνάδελφος μου έλεγε απέξω για ένα άλλο σκάνδαλο που είχε γίνει κάπου, πάλι στον τομέα τον δικό μας, όπου πήρε τη δικαστική οδό βεβαίως, γιατί ήταν προφανή τα πράγματα, αλλά από ό,τι ακούγεται, μετά από πενταετία περίπου, θα είναι το κουκούλωμα τέτοιο, ώστε και αυτό δεν θα μπορέσει να φανεί. Γιατί μία από τις προτάσεις μου, κύριοι Πρόεδροι –και προς τον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου το λέω, διότι αυτό μας σχετίζει και με τη δουλειά του Κώδικα Δεοντολογίας– ήταν να πληρώσουμε ένα νομικό (που πένονται και αυτοί τώρα), ο οποίος να πάει, κύριε Γενικό Επιθεωρητά, να αρχίσει από εσάς και να περάσει στα Πρακτικά των δικαστηρίων, να συγκεντρώσει όσες υποθέσεις τελικώς εκρίθησαν και από αυτές να αποπειραθούμε εμπειρικά να βγάλουμε μερικά συμπεράσματα.

Και τότε θα φανεί, εμείς που είμαστε εντός της Ιερουσαλήμ και γνωρίζουμε, ότι αυτά που λέμε σκάνδαλα Ετεροδοσοληψίας εντός των τεχνικών έργων και των ομοειδών κύκλων, δεν είναι κατ' ανάγκη καμωμένα από μηχανικούς μόνον. Έχουμε δύο κατηγορίες ακόμα: πρώτον, τους μεσάζοντες που κυκλοφορούν στα Γραφεία. Εμένα να ρωτήσετε! Που υπηρετώ αμισθί, (αν και έχω πάρει και κάτι αμοιβές ενίοτε), το Υπουργείο Δημοσίων Έργων και το Υπουργείο Πολιτισμού,

όπου πρόλαβα να δω αυτούς τους μεσάζοντες, οι οποίοι ισχυρίζονταν ότι ήταν πολιτικοί μεσάζοντες. Κομματικοί μεσάζοντες, για να είμαι ακριβέστερος και ότι: «*Εμένα άμα μου το δώσεις, εγώ θα το δώσω στον Γενικό Γραμματέα*». Άντε τώρα κανείς να αμυνθεί και να λέει: «*Ποιος είναι αυτός; Τι είναι;*».

Είναι αφάνταστα τα ποδάρια αυτού του χταποδιού, είναι εξαιρετικά

δυσχερές να πεις ότι: τι είναι αυτός ο εσμός των μεσαζόντων ή των οιονεί μεσαζόντων, που καταφέρουν να πείθουν τον ταλαίπωρο εκείνο εργολάβο ο οποίος χρωστάει συναλλαγματικές, ο οποίος ατύχησε στο προηγούμενο, γιατί (να μην πω τώρα τίποτα, υπάρχουν και ατυχήματα που μπορούν να συμβούν από ποικίλες αιτίες, ακόμα και από κακοκαιρίες, λέω) και ο οποίος θέλει να δώσει και αυτή την απίστευτη έκπτωση και παρά τούτα έχει ανάγκη από μία υποστήριξη για να μπορέσει να πάρει τη δουλειά, γιατί θα πάει φυλακή και ο οποίος (τι να κάνει;) τα δίνει σε αυτόν. Η απάντηση είναι: «*Να μην τα δώσει!*»! Θα το συναντήσουμε στο θέμα μπροστά μας και θα δούμε πόσο είναι το δυναμικό, πόσο είναι οι αντιστάσεις και πόσα Amber είναι το ρεύμα. Θα πάμε κατευθείαν στον Νόμο του Ohm σε λίγο, αν αντέχετε.

Δηλαδή, δεν μπορούμε να λέμε: «*A! πρέπει να είμαστε τόσο παρθένοι, ώστε να αρνούμεθα τα πάντα!*». Αυτό σημαίνει ότι εγώ μεν δεν θα πάθω τίποτα να αρνηθώ, εκείνος ο τλήμων εργολάβος, για τον οποίο μιλούσαμε πριν, απλώς θα πάει φυλακή (λόγω των προγενεστέρων σφαλμάτων του, ναι) και τα δίνει με την ελπίδα να κάνει...

Άρα είναι και λίγο περιπλοκότερο από ό,τι νομίζουμε, το φαινόμενο. Η δε εμμονή μου εις την περιπλοκή του πράγματος, κύριοι Πρόεδροι, έχει και ένα νόημα πρακτικό. Μόνο η αναγνώριση και η

πλήρης ανατομία του φαινομένου θα μας διδάξει τους τρόπους παρέμβασης που είναι και αυτοί πάρα πολλοί. Μα, είναι πάρα πολλοί! Δεν είναι μόνο το κατηχητικό, δεν είναι μόνο η νομική εκ των υστέρων τιμωρία, δεν είναι μόνο οι Κώδικες Δεοντολογίας, όταν και αυτοί δουλεύουν και όταν... (και δεν συμμαζεύεται)... Αλλά όπου να αγγίζεις, βρίσκεις. Και ύστερα, ακούστηκε και από τον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου και το θέμα των αμοιβών ακόμα.

Γιατί να μην τον πω τον Νόμο του Ohm να ξεπλέκουμε από τώρα; Ένταση του ρεύματος = διαφορά δυναμικού δια των αντιστάσεων. Πόσο είναι στον αριθμητή; Είναι η διαφορά μεταξύ της επίορκης αμοιβής, μείον τη νόμιμη αμοιβή. Αυτό είναι το δυναμικό. Δεν είναι τίποτα άλλο. Δεν ζήτησε κανείς δημόσιος λειτουργός κολόκουρο για να δοξαστεί, γιατί και αυτό θα ήταν ένα κέρδος. Είναι ένα τέτοιο πράγμα. Θα μου πεις: υπάρχουν χώρες μεγίστης οικονομικής σημασίας στον κόσμο, οι οποίες λειτουργούν και δοξάζονται οι αντίστοιχοι κολοκουρητζήδες μέσω αυτού. Και υπαινίσσομαι βεβαίως τις Νοτιοανατολικότερες χώρες από εμάς, και εκεί είναι κανονικό το σύστημα.

Τέλος πάντων, ο αριθμητής είναι η διαφορά μεταξύ της επίορκης μείον τη νόμιμη αμοιβή και ο παρανομαστής είναι οι αντιστάσεις. Ποιες αντιστάσεις; Πρώτες, κυρίες και κύριοι, είναι οι ηθικές αντιστάσεις. Εγώ έχω γνωρίσει εργολάβους στη ζωή μου, οι οποίοι μπορούσαν να υπερηφανεύονται ότι προτίμησαν να το κλείσουν, παρά να κάνουν οτιδήποτε άλλο. Υπάρχει και αυτό. Βέβαια, θα μου πεις: «Γιατί αναφέρεσαι στους εργολάβους»; Γιατί αναφέρθηκα ήδη στα υπόλοιπα επαγγέλματα και θα επανέλθω σε αυτά. Αλλά νομίζω ότι μόνον όταν εμείς δώσουμε το παράδειγμα για την πλήρη ανάλυση και για την επιστράτευση όλων των δυνάμεων που χρειάζεται, ώστε να

ελαχιστοποιηθεί το φαινόμενο, μόνο τότε θα βρουν και οι άλλοι τρόπο για να το κάνουν, προς όφελος του Ελληνικού λαού, το ξαναλέω.

Και το ξαναλέω για εκείνους οι οποίοι, αν πάρθηκε και μία φωτογραφία από εδώ και πουν: *«Καλά τώρα! Μαζεύτηκαν και καμιά εικοσαριά εργολάβοι εκεί και έκαναν ένα “μπλα – μπλα” και για να δημιουργηθείστις εφημερίδες και ποια εφημερίδα θα το δημοσιεύσει τώρα! Ελάτε! Σιγά το πράγμα!»*. Υποστηρίζω ότι ο Ελληνικός λαός αν είχε συναίσθηση των δικαιωμάτων του και των κερδών που πρέπει να περιμένει από αυτή την τεράστια σημασίας πηγή απωλειών, εδώ μέσα θα ήταν γεμάτο το Αμφιθέατρο. Άσε που θα είχε και Τηλεοράσεις! Μήπως έχει και δεν το ξέρω, κύριε Σαββίδη; Μήπως έχετε φέρει τίποτα Τηλεοράσεις; ...Έχουμε. Δόξα τω Θεώ! Θα βγούμε και στο γυαλί.

Λέω λοιπόν ότι οι μετρήσεις του φαινομένου είναι δύσκολες, η ανάδυση. Ο Νόμος του Ohm (για να τελειώνω με δαύτον), έχει και μία σταθερά από πίσω. Και θα αναφερθώ τώρα και στον αγαπητό μου Πρόεδρο της ΚΕΔΕ. Η μικρή εμπειρική ανάλυση που είχα κάνει, δυστυχώς έδειχνε ότι η σταθερά αυτή έχει στον παρανομαστή μία τετραγωνική ρίζα της αποστάσεως του έργου από την Αθήνα και του μεγέθους. Δηλαδή, όσο πιο μακριά είναι, τόσο πιο μεγάλο είναι το κολόκουρο. Όσο πιο μικρό είναι το έργο, τόσο πιο μεγάλο είναι το ποσοστό του κολόκουρου.

Και έτσι έπαιρνε η μπάλα την Τοπική Αυτοδιοίκηση, επί της οποίας έχω προσωπική αντίληψη ότι όντως υπάρχουν Δήμαρχοι, (όντως υπάρχουν Δήμαρχοι!) εις τους οποίους βλέπεις ότι επί μία σειρά ετών είναι ένας ο εργολάβος ο οποίος κατά σύμπτωση παίρνει όλες τις εργασίες. Υπάρχει. Υπάρχει! Δεν μπορούμε να το κρύψουμε. Τι να

κρύψουμε; Αφού ήρθαμε εδώ, όπως το λένε, “τα κατεβάσαμε”. Δεν έχει να κρύψεις τίποτα άλλο. Ήρθαμε εδώ για να τα πούμε όλα.

Θα μου πεις: «*Παίρνεις και την ευθύνη του ότι αυτά που καταγγέλλεις... κ.λπ., υπάρχει πάντοτε και ο κίνδυνος της μηνύσεως για συκοφαντική δυσφήμιση*». Πρώτον όμως, εγώ ονόματα δεν είπα. Δεύτερον...

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: *(παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).*

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Θα συμφωνήσω μαζί σας, μου το εξήγησε και ο κ.Ευαγγελίδης, ότι δεν πρόκειται για τα ποσά. Στα ποσά έχετε απολύτως δίκιο. Στα ποσά έχετε δίκιο, κατ’ απόλυτον τιμή, ναι. Αλλά κατ’ έκταση του φαινομένου πιθανώς να είναι έτσι και εξάλλου να σας πω και την αλήθεια καλέ μου; Και πού το ξέρουμε; Σάμπως και εγώ και εσείς, μετρήσεις δεν έχουμε. Έχουμε ο καθένας την προσωπική του εμπειρία (και η δική σας είναι πολύ μεγαλύτερη και αρμοδιότερη, έτσι δεν είναι;) η οποία μας δίνει αυτές τις εντυπώσεις.

Άρα, δεν πειράζει που παρά ταύτα, το σημειώνουμε, αφού άλλωστε σημειώνουμε με σπουδαία, μεγάλα γράμματα ότι και τις θηριωδίες οι οποίες έγιναν και τώρα νομίζω ότι παρεγράφη το αδίκημα, μπορώ να σας πω ότι όταν έφυγε και ο κ.Μπακούρης, τότε εκείνη την εποχή με τα Ολυμπιακά έργα, μου προτάθηκε από την τότε κυβέρνηση να γίνω Πρόεδρος μίας Εταιρείας του Κράτους που θα συνέχιζε τα Ολυμπιακά Έργα κ.λπ. με μία διετή καθυστέρηση βεβαίως. Θυμάστε τη διετή καθυστέρηση.

Και τότε δυστυχώς είπα τη φράση ότι: Αυτή η διετής καθυστέρηση, καθώς και τα ενδημικά προβλήματα που έχουμε στα Ελληνικά Δημόσια Έργα τα οποία τα ξέρουμε εμείς –και έχω μπροστά μου διακεκριμένους ανθρώπους που τα έχουν αναλύσει και τα

προσπαθούν— είναι τέτοια, ώστε ξέρουμε από τώρα ότι το κόστος θα είναι διπλάσιο. Και δεν έχουν γίνει αντικειμενικές μελέτες, αλλά πράγματι εκείνα τα θηριώδη έργα, για λόγους εν μέρει αντικειμενικούς και εν μέρει της κατηγορίας για την οποία μιλούμε σήμερα, πράγματι, μπροστά λοιπόν σε αυτά τα μεγάλα μεγέθη, έχετε δίκιο όταν λέτε ότι τα αντίστοιχα Δημοτικά Έργα είναι πολύ μικρά. Και κλείνω αυτή την παρένθεση.

Υπεσχέθην ότι έχω κείμενο να διαβάσω, σεβόμενος τον χρόνο σας, ενώ στην πραγματικότητα τα λέω απέξω και επομένως θα σας απασχολώ περισσότερο του δέοντος.

Οι αιτίες οι οποίες εν πάση περιπτώσει οδηγούν σε Ετεροδοσοληψία στην ευρύτερή της μορφή και όχι μόνο στα τεχνικά έργα ή στα συναφή με αυτά, διότι φαίνεται από ορισμένες ενδείξεις, ότι σε μεγέθη απόλυτα εν σχέση με τις χασούρες του Ελληνικού λαού, αυτά που συμβαίνουν στα κολόκουρα του χώρου του τεχνικού, είναι πολύ μικρά εν σχέση με αυτά που συμβαίνουν σε όλους τους υπόλοιπους χώρους, της Υγείας, του Στρατού και των άλλων περιοχών των επαγγελματιών. Αυτό είναι σημαντικό, που μπορεί μεν οι εργολάβοι να ανασαίνουν και να λένε: *«Οι μεταξύ ημών επίορκοι, κακοί (το ίδιο μπορεί να συμβαίνει βεβαίως και προς στους δημόσιους λειτουργούς), οι μεταξύ ημών επίορκοι και κακοί, έχουν μικρότερη συμβολή από ό,τι ελέγετο στο παρελθόν, στη χασούρα του Ελληνικού λαού και στην προδοσία κατά του Ελληνικού λαού»*. Ναι, η παρηγορία αυτή δεν είναι σπουδαία, αλλά δεν παύει να είναι ένα πραγματικό γεγονός.

Τι είναι εκείνο που οδηγεί π.χ. στις ευρύτερες κρατικές προμήθειες; Είναι οι ελλιπείς προδιαγραφές ποιότητας, υπηρεσιών και προϊόντων. Αυτές είναι μία καραμπινάτη θεμελιώδης αιτία την οποία την

έχουμε ζήσει, διότι ακόμα, κύριε Γενικέ, ακόμα και οι καινούργιες πεντακόσιες (500) τεχνικές προδιαγραφές τις οποίες με πρωτοβουλία του Υπουργείου Δημοσίας Τάξεως συντάξαμε με το Ινστιτούτο Οικονομίας Κατασκευών και με εκατό (100) σπουδαίους μελετητές και κατασκευαστές της χώρας –μεταξύ των οποίων μερικοί κάθονται εδώ– προ πολλών ετών και τις οποίες επί χρόνια εσείς τώρα στο Υπουργείο προσπαθείτε να τα επικαιροποιήσετε αφενός και να τα προσαρμόσετε και με τα Ευρωπαϊκά, αυτό το πολύτιμο εργαλείο τώρα βγαίνει. Έτσι δεν είναι; ... Τώρα βγαίνει.

Ως τώρα τι κάναμε; Ως τώρα οι τεχνικές μας προδιαγραφές (τι να κάναμε;) είχαν πολύ μεγάλα περιθώρια βελτιώσεων για να το πω “Γαλλικά”. Ωστε και εκ μόνο αυτού του λόγου, ανοίγαμε την πρώτη πόρτα για το αλισβερίσι. Αφήνω πια –και έχει δίκιο κ.Ρακιτζής– και αγαπητέ Πρόεδρε των Μελετητών, μία στραβή μελέτη, πραγματικά είναι μία ωραία πόρτα! Γιατί είναι στραβή η μελέτη; Τα έχουμε αναλύσει εκατό φορές! Ακόμα και το γεγονός διότι το Υπουργείο (όλοι μπλεκόμαστε στο ρημάδι! Όλοι. Έτσι, αγκαλίτσα πάμε), διότι λέει: *«Τι είπατε τώρα; Αρχικές μετρήσεις γεωτρήσεων, μετρήσεων κυκλοφορίας; Αφήστε αυτές τις αηδίες. Τώρα εδώ βιαζόμαστε, ο Υπουργός ήρθε προχθές και μου τράβηξε μία... «Να τελειώνεις! Σε ένα μήνα τελειώνε!»*. Και εσύ λοιπόν όταν λες...

Ξέρετε ότι στην υποβρύχια διάβαση της Πρέβεζας υπήρχε μία μόνο γεώτρηση; Έχεις ένα dry dock στο οποίο ξέρεις ότι επί χρόνια ολόκληρα θα αντλείς εκατομμύρια κυβικά και υπήρχε μία μόνο γεώτρηση, στην οποία δεν μέτρησαν καν την παροχή του νερού, αλλά μόνο τη διαπερατότητα του εδάφους, η οποία μετριόταν εμμέσως, από την κοκκομετρική διαβάθμιση της άμμου και όχι από μία μέτρηση της

πίεσεως και η οποία δεν ήταν καν στη θέση που ήταν το dry dock της Πρέβεζας, αλλά ήταν μισό χιλιόμετρο παραπέρα!

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: (παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Σας παρακαλώ. Σας παρακαλώ! Κλαίω! Είναι δυνατόν με μία τέτοια μελέτη να έχει γίνει και διεθνής διαγωνισμός και να διερωτώμεθα μετά; Αυτά ήταν επί εποχής Λαλιώτη. Ο Λαλιώτης φταίει; Όχι βέβαια. Όλοι μας φταίμε. Όλοι μας φταίμε! Παραείμαστε μπλεγμένοι ο ένας με τον άλλον. Παραείναι πολλοί οι παράγοντες, αν μου επιτρέπετε, με την ηλικία των εξήντα (60) ετών που έχω... (Δεν έπρεπε να γελάσετε. Σας παγίδευσα, δεν έπρεπε να γελάσετε), θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι μία από τις δουλειές που πρέπει να κάνουμε, είναι να παραδεχθούμε ότι το πλήθος των αιτίων που ευνοεί την Ετεροδοσοληψία είναι τόσο μεγάλο, ώστε καλά έκαναν και οι προλαλήσαντες όλοι και ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου, να μιλάνε για τον εξορθολογισμό. Το ίδιο, είμαι εντελώς βέβαιος ότι θα κάνουν και οι αγαπητοί φίλοι Γενικοί Γραμματείς, για την τεράστια ανάγκη για τον εξορθολογισμό. Ο εξορθολογισμός οδηγεί σε μείωση της λοβιτούρας.

Λοιπόν, το πρώτο είναι οι προδιαγραφές. Το δεύτερο είναι οι ελλειπείς έλεγχοι παραγωγής των προϊόντων. Ξέρετε, είχαμε τις Ομάδες Εργασίες, στο Ι.Ο.Κ., στο Action Plan, όλες, έλειπε η 7^η. Τι ήταν η 7^η; Ο θεσμός της επίβλεψης στα τεχνικά έργα. Μην μου πείτε ότι ο θεσμός της επίβλεψης στα τεχνικά έργα είναι ο τελειότερος! Εγώ τα έχω ζήσει από μέσα. Έχω διακεκριμένους συναδέλφους Γενικούς Διευθυντές, τέως και νυν στο Υπουργείο και τα ξέρουν. Λοιπόν, ο θεσμός της επίβλεψης δεν είναι ο καλύτερος. Τι να κάνουμε! Έχετε ανθρώπους οι οποίοι ζώντας μέσα στη φωτιά των έργων και υπογράφοντας κάθε μήνα εκατομμύρια πράγματα, όντας υποχρεωμένοι να έχουν σαράντα αυτιά και σαράντα

μάτια, με σαράντα εργοδηγούς του Δημοσίου, εκ των οποίων υπάρχει ένας μόνο, όταν ο εργολάβος έχει σαράντα εργοδηγούς, εσύ έχεις έναν μόνο και λες ότι: «Κάνω επίβλεψη» και δεν είναι επίβλεψη, αλλά είσαι υποχρεωμένος παρά όλα ταύτα να βάλεις την υπογραφή σου και να την πιστοποιήσεις, είσαι υποχρεωμένος να λες ότι: «Εγώ έκανα τους ελέγχους». Λέω λοιπόν και ο θεσμός αυτός είχε τεράστια ανάγκη από βελτίωση, παρά τον μόχθο των συναδέλφων.

Την αντίστοιχη ομάδα, πήγα στον τότε Υφυπουργό, είπε: «Ναι, ναι, να την κάνουμε». Και άλλη μία ομάδα (ο κ.Σαββίδης μπορεί να τα θυμάται). Δεν έγινε ποτέ! Δεν έγινε ποτέ, δεν ξέρω για ποιο λόγο. Έχουμε λοιπόν και εκεί μία τεράστια... Καταλαβαίνετε όταν δεν έχω τη σωστή επίβλεψη, πόσα φίδια μπορούν να βγουν μέσα από τον κόρφο μας.

Καμιά φορά έχουμε και μία αποκαρδιωτική και αποθαρρυντική γραφειοκρατία. Η γραφειοκρατία, κυρίες και κύριοι και το τεράστιο πλήθος των ελέγχων επί ελέγχων και ξανά ελέγχων από πάνω. Κάθε φορά που προστίθεται –κύριε Ρακιτζή, σας το έχω πει και ιδιωτικώς αυτό– ένας πρόσθετος έλεγχος από πάνω και μετά ο έλεγχος του ελέγχοντος κ.λπ., αυξάνεται το κόστος του κολόκουρου. Αυτό το μετρήσαμε, αλλά δεν μπορώ και να το αποδείξω! Αλλά κάθε φορά που προστίθεται...

Είπα σε έναν εκδότη μεγάλης εφημερίδας που μου είπε: «Βάλτε το κύρος σας να δημιουργηθεί και ένα Συμβούλιο τιμίων ανθρώπων που θα ελέγχει όλες τις συμβάσεις από πάνω, των τεχνικών έργων». Λέω: «Πού θα το βρείτε αυτό το Συμβούλιο, που θα καταφέρουν να έχουν και 200 υπαλλήλους. Πώς να τους ελέγξεις αυτούς; Από πάνω; Και έχετε σκεφθεί, από αυτούς τους 200 υπαλλήλους, αν τυχόν μόνο ένα ποσοστό μικρό “τα πιάνει” τι θα γινόταν;» Μου λέει: «Για πες εσύ». Λέω «Πόσο; Πόσοι από

τους 200 θα τα πιάνει’’;». Δεν τόλμησε να μου πει ότι θα είναι λιγότερο από 10%. Άσε που εγώ πιστεύω ότι θα είναι μεγαλύτερο.

Ωστε όπου και να το ακουμπήσετε... Τη φλυαρία μου σας παρακαλώ να τη συγχωρήσετε και να συγχωρήσετε και το πάθος ψυχής. Η φλυαρία μου έχει και αυτό τον σκοπό, να δείξει ότι είναι αφάνταστα περίπλοκος ο μηχανισμός μέσα από τον οποίο μπορούν ευκολότερα στην παραγωγή των Δημοσίων Έργων να περνάνε τα κολόκουρα, από ό,τι περνάνε σε άλλους μηχανισμούς. Δεν είναι τυχαίο δηλαδή ότι εμείς έχουμε σήμερα την πρωτοβουλία αυτή. Και εν πάση περιπτώσει, άλλες δωροσιγόνες ανωμαλίες οφείλονται στην ανεπάρκεια που έχουμε στις διατιθέμενες υπηρεσίες που μπορούμε να προσφέρουμε, στη γνώση ενδεχομένως, στη χαμηλή βεβαίως στάθμη των απολαβών.

Υπήρχε κάποια στιγμή στο έτος που ήταν Έτος Ποιότητας και υπήρχαν και δύο Επιτροπές στο Υπουργείο Δημοσίων Έργων (δεν θυμάμαι αν ήσασταν εσείς) και εκεί ακούστηκε το “Tassios fund”. Η πρότασή μου, είπα: «Δεν μπορώ να συμμετάσχω, αλλά μπορώ να σας κάνω μία έγγραφη πρόταση, να υπάρχει ένα ταμείυμα», (όπως λέμε Ελληνικά το fund: ταμείυμα, δεν είναι Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, δεν είναι ταμείο, είναι ταμείυμα). Στο ταμείυμα λοιπόν αυτό θα ήταν από την αξία ενός τεχνικού έργου –οι συνάδελφοι τέως Γενικοί Διευθυνταί, το θυμούνται– για κάθε προϋπολογισμό δημοσίου έργου, θα έχουμε ένα πολύ μικρό ποσοστό, πάντως πολύ μικρότερο από αυτά που δίνονται από κάτω από το τραπέζι, το οποίο θα ήταν πάνω στο τραπέζι, θα ήταν εις βάρος του τεχνικού έργου και μία Επιτροπή αξιόπιστων πολιτών και μάλιστα της περιοχής, θα ήταν εκείνοι οι οποίοι με τη βοήθεια τεχνικών θα μπορούσε να αμείψει επιπλέον εκείνους οι οποίοι δίνουν την καρδιά τους, τη ψυχή τους και παίζουν “κορώνα – γράμματα” και τις ευθύνες

τους, δηλαδή αυτούς που είναι οι επιβλέποντες και οι ελεγκτές. Αλλά φυσικά, να μην γίνεται λόγος για τέτοια πράγματα!

Αλλά ελπίζω ότι αυτά είναι από εκείνα που καθαίνουν την ατμόσφαιρα και είναι και τελικώς εις όφελος του Δημοσίου συμφέροντος.

Αν δείτε, ο κ. Αμβράζης, συνάδελφος μηχανικός και της Ακαδημίας Αθηνών, ο οποίος έγινε Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών προχθές το βράδυ, παρουσίασε μία καμπύλη με την οποία συσχέτιζε εν γένει τη διαφθορά με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν. Δεν είναι πρωτότυπη. Εκείνος νόμιζε ότι είναι πρωτότυπη, διότι τη συνέδεε με τα σεισμικά προβλήματα. Αλλά είναι παγκοίμως γνωστό, γιατί οτιδήποτε είπα μέχρι αυτή τη στιγμή, περιγράφοντας τις αιτίες που προκαλούν την ηυξημένη διαφθορά, δεν είναι σύμπτωση ότι όλες αυτές οι αιτίες προκαλούν και μειωμένη ανάπτυξη. Όλες.

Ωστε, δεν είναι παράξενο ότι αν δείτε την καμπύλη της “Διεθνούς Διαφάνειας”, κάθε τρία (3) χρόνια που βγαίνει το βαρόμετρο, όπως είναι έτσι στον κατήφορο, η θέση κάθε χώρας *grosso modo*, μέσα στην κίνηση της διαφθοράς, είναι ανάλογη με το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν, δυστυχώς. Και η Ελλάδα είναι λίγο εξαίρεση, είναι έξω από την καμπύλη, αλλά αυτό δεν είναι ανάγκη να το πω τώρα, διότι ενδέχεται να υπάρχουν και τίποτα μετανάστες εδώ και να κατηγορηθούμε.

Ρέπουν δε προς την Ετεροδοσοληψία οι φτωχότεροι και οι νεότεροι. Αυτό είναι ένα εύρημα της “Διεθνούς Διαφάνειας”, αλλά ο καθένας που το περιμένει, είτε ο φτωχός και αναφέρομαι τώρα όχι στα τεχνικά έργα μόνο, αναφέρομαι εν γένει στο πρόβλημα του αλλουνού. Μέχρι και ο Τσέχοφ το έχει σε ένα διήγημα. Τι να κάνει ο Μουζικός! Το ρούβλι το έχει κάτω από την τραγιάσκα και είναι ζήτημα αν το έβγαλε το

ρούβλι μέσα σε μία εβδομάδα, αλλά το άφηγε στο Γραφείο κάτω από το χαρτί και ο γραφειοκράτης γύριζε το κατάστιχο και το πλάκωνε το ρούβλι. Είναι πολύ ωραίο διήγημα. Θέλω να πω, υπάρχει και τέτοιο εύρημα, ότι υποφέρουν περισσότερο οι φτωχοί.

Οι εκτιμώμενες βλάβες του Σώματος της κοινωνίας, νομίζω ότι (επειδή βράδυνα πλέον τον λόγο και ομολογώ δεν θυμάμαι και τι ώρα ακριβώς άρχισα) οι τεράστιες οικονομικές ζημιές τις οποίες προκαλεί στον λαό η γάγγραινα της Ετεροδοσοληψίας, χρειάζεται να συγκεκριμενοποιηθεί και ο καθένας νομίζω ότι ξέρει αλλά δεν το ομολογούμε, η μείωση του κεφαλαίου που χάνεται, είναι η πτώση της ποιότητας φυσικά του παραγομένου προϊόντος, ή του αγοραζομένου αγαθού. Η πτώση της ποιότητας πάει από μόνο του, γιατί αν επρόκειτο να ανέβει η ποιότητα, δεν θα χρειαζόταν να δίνω κολόκουρο.

Ωστε έχουμε απώλεια κεφαλαίου, έχουμε πτώση ποιότητας, δηλαδή αύξηση του μελλοντικού κόστους, εις βάρος του λαού, εις βάρος του γιου σου και του παιδιού σου που θα πληρώνει σαν βλάκας μεθαύριο, είναι το διαφυγόν κέρδος από το ότι καθυστερούν και τα έργα και οι παραδόσεις, χάρη στο ότι υπάρχουν τα κόλπα. Άρα, δεν μπορεί εκείνος που ζητά την προμήθεια (εννοώ την προμήθεια του δημοσίου αγαθού, όχι το κολόκουρο), να απολαύσει το αγαθό και να το εκμεταλλευτεί νωρίτερα. Έχουμε άλλου είδους απώλεια και εκεί.

Έχουμε στέρηση του κοινωνικού οφέλους από το γεγονός ότι η τίμια επιχειρηματικότητα αποθαρρύνεται. Ένας εργολάβος που ξέρει ότι ο διπλανός του τα καταφέρνει και τους “τα χώνει”, ενώ εγώ, αυτός, ο άλλος, δεν μπορεί να την κάνει αυτή τη δουλειά, είναι χαμένος. Για ποια επιχειρηματικότητα μιλάμε και για ποιον εξορθολογισμό της παραγωγής του εργολάβου, με άλλη μέθοδο που διδάσκετε εσείς, κύριε

Λαμπρόπουλε, στο Πολυτεχνείο! Τι να την έχετε την άλλη μέθοδο, τη στιγμή που ο άλλος πάει εκεί, του “τα χώνει” και ήδη κερδίζει εκ μόνου του λόγου αυτού 20%.

Έχουμε λοιπόν μία απώλεια εθνική και εκ του γεγονότος ότι αποθαρρύνουμε την τίμια επιχειρηματικότητα. Και ξέρω από τις επαφές μου με τους Προέδρους, πόσο υποφέρουν αυτή τη στιγμή πολλές Ενώσεις

από αυτό, εξ ου και το: «*Όχι πλέον! Φτάνει!*», το οποίο ακούγεται σήμερα.

Εν πάση περιπτώσει κατά τα άλλα, η χρόνια αποθάρρυνση της ανάπτυξης εξ αιτίας αυτού και η δημιουργία αυτής της δηλητηριασμένης ατμόσφαιρας ανηθικότητας γύρω – γύρω, δημιουργεί και παραδείγματα. Ο λαός, νομίζω ότι δεν πρέπει να ανέχεται άλλο αυτή την υπόθεση, πρέπει ο ίδιος ο λαός... Και στο κάτω – κάτω της γραφής, θυμάστε την υπόθεση των ατζέντι; Εγώ εκείνη την εποχή δίδασκα στην Ιταλία σε ένα τουλάχιστον Πανεπιστήμιο. Τα ατζέντι ήταν αυτά, που νομίμως έπαιρναν όλα τα Κόμματα αλλά τουλάχιστον τα έπαιρναν φανερά. Κάθε εργολάβος, κάθε περιοχή, κάθε Περιφέρεια ήταν με κατάστιχα: «*Ατιμίες δεν θέλουμε εδώ*», έπεφτε το χρήμα, εγράφετο κ.λπ. Μόνο ο Κράξι (αυτό που λένε: “τον έκραξε” από εκεί βγαίνει), μόνο ο Κράξι, Αρχηγός του Σοσιαλιστικού Κόμματος (αν είσαι Χριστιανός!).

Έγινε αυτό, όλο το πολιτικό σύστημα της Ιταλίας, εξαιτίας των ατζέντι, κατεστράφη. Θα μου πεις: και που ξαναέγινε από την αρχή, παρήγαγε τον Μπερλουσκόνι. Άλλη υπόθεση αυτή. Αυτό είναι σύμπτωση.

Να τελειώσω. Νομίζω ότι τσάτρα – πάτρα τα είπα, δεν ήταν συστηματικά. Πιθανώς να πρέπει να βγάλουμε ένα κείμενο ενδεχομένως,

κύριε Σαββίδη, κύριε Πρόεδρε. Έχει γίνει μεγάλη πρόοδος σε πάρα πολλούς από τους παράγοντες που διαμορφώνουν την ένταση του φαινομένου, αυτό πρέπει να το πούμε. Δεν είμαι τόσο απαισιόδοξος, όπως ήταν ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου σε άλλα θέματα ενδεχομένως. Δεν θα αναφερθώ εδώ σήμερα σε αυτά, πάντως όμως γνωρίζουμε ότι η Πολιτεία δεν έχει εξαντλήσει τα περιθώρια τέτοιων βελτιώσεων σε τέτοιο βαθμό. Θα μου πεις: γιατί τα περιμένουμε όλα από την Πολιτεία; Θα μπορούσαμε όλοι μας να προετοιμάσουμε το έδαφος γι αυτό και να πηγαίνουμε έτοιμες προτάσεις. Φαίνεται ότι ο τεχνικός κόσμος τουλάχιστον φέρνει τέτοιες προτάσεις.

Όταν λέμε Πολιτεία, πρέπει να λέμε τώρα: η ηγεσία των τριών – τεσσάρων – πέντε ανθρώπων. Και τι να πρωτοπροκάμουμε; (που έλεγε και ο Φλωράκης). Δηλαδή για σκεφθείτε ότι θα πρέπει, όλα τα αμαρτήματα όλου του παρελθόντος (εγώ δεν κωλύομαι καθόλου να πω τα αμαρτήματα ενός λαού και γι αυτό παίρνω και ανώνυμα υβριστικά τηλεφωνήματα, αλλά καμαρώνω γι αυτά), λέω λοιπόν, όλα τα αμαρτήματα ενός λαού τριάντα (30) χρόνια τουλάχιστον, να λυθούν σώνει και καλά από μισή κυβέρνηση και από τρεις ανθρώπους οι οποίοι... Παραείναι πολλά τα προβλήματα.

Προσέξτε όμως. Είμαστε πρακτικοί άνθρωποι, έχουμε συναίσθηση προτεραιοτήτων. Π.χ. εμένα αν μου έλεγες: Τι έχει μεγαλύτερη προτεραιότητα τώρα στον τομέα τον δικό μας, θα έλεγα: περισσότερο ο εξορθολογισμός του θεσμού της επίβλεψης, παρά ο εξορθολογισμός στην ανάθεση των μελετών, λέω. Γιατί εκεί –καλά είπε και ο Πρόεδρος– έχουμε ανάγκη από επιταχύνσεις.

Λοιπόν, πώς τελειώνω τώρα: η πρωτοβουλία η σημερινή. Σε αυτή τη θλίψη λοιπόν και την απαισιοδοξία, ακούστηκε η απίστευτη απόφαση

χιλιάδων εργολάβων και πλήθος Συλλόγων, Ομοσπονδιών και Επαγγελματικών Συνομοσπονδιών, που θα το δείτε αυτό το φαινόμενο, σας παρακαλώ, να αποκηρύξουν λέει, την Ετεροδοσοληψία. Και το κάνουν συλλογικά, δημοσίως και φωναχτά, χωρίς να περιμένουν τάχα πρώτα το κράτος να βελτιώσει τις συνθήκες εκείνες που ενθαρρύνουν την Ετεροδοσοληψία και μετά εμείς να την αποκηρύξουμε.

Και είπα σε μία διάλεξη που έκανα στο Ηράκλειο, όταν άκουσα αυτή την επιφύλαξη: *«Μα δεν βλέπεις το κράτος που δεν κάνει αυτό..., δεν κάνει εκείνο...»* και τέτοια! Λέω: *«Κυρία μου»*, ήταν και κυρία εκπρόσωπος, πράγμα το οποίο εμένα φυσικά μου ανέστειλε την επιθετική μου διάθεση έτσι κι αλλιώς (ο καθένας με τις αδυναμίες του), λέω: *«Καλά, εν τω μεταξύ που το κράτος να συνέλθει και να κάνει όλα αυτά που θέλουμε, εσείς θα κλέβετε;»*. Δεν απήντησε. Προφανώς, δεν υπάρχει και άνθρωπος που να λέει: *«Ναι, θα κλέβω»*.

Άρα, θέλω να πω, το γεγονός ότι δεν αναμένατε το κράτος να τα κάνει όλα αυτά, προτού έρθετε και δώσετε την όποια μάχη θα δώσετε και το κάνετε τώρα, είναι ένα κέρδος. Και νομίζω ότι ο συναγερμός αυτός πρώτον, θα δημιουργήσει ένα τράνταγμα στις συνειδήσεις. Το είπε και ο κ.Σαββίδης. Συνιστά ένα σύμβολο ντομπροσύνης σε στιγμές πανικού και αντεθνικής παραίτησης, εδώ είναι αντιπαραίτηση. Η πειραματική ψυχολογία, κυρίες και κύριοι, λέει τα εξής: σε τέτοιες περιπτώσεις εμπειρικά, το 40% των αρμοδίων, των παικτών και των αναρμοδίων, θα ακούσουν την καρδιά τους τώρα. Δεν το πιστεύουν οι πολιτικοί επιστήμονες, αλλά το ξέρουν οι άνθρωποι της πειραματικής ψυχολογίας. 40% όσων ακούσουν ένα τρανταχτό τέτοιο κίνημα, θα πειστούν και θα πουν: *«Άει σιχτίρ! Ίσαμε εδώ ήταν!»*. Εντάξει, δεν παίρνω όρκο ότι θα είναι 40%, αλλά θα είναι ένα νούμερο σπουδαίο. Κέρδος πρώτο.

Κέρδος δεύτερο –και αυτό μου το είπε ο κ.Ρακιτζής– μόλις θα καταστεί σαφέστερο Πειθαρχικό Αδίκημα και όχι με τη μορφή του: “έλα να το αποδείξεις” και δεν συμμαζεύεται, (θα τελειώσω τώρα, δε δύο λεπτά με αυτό), αλλά με άλλες απλούστερες μεθόδους, τις οποίες έχουν προβλέψει οι συνάδελφοι Πρόεδροι, λέω μόλις γίνει αυτό, τότε θα μπορεί να περάσει επιτέλους στα Πειθαρχικά των αντιστοίχων Ενώσεων και αυτό πάρα πολλούς ανθρώπους θα τους φοβίσει, διότι δεν είναι απλό πράγμα να σε “κράξουν”, όχι στα δικαστήρια, αλλά μέσα στο ίδιο το σινάφι όταν το σινάφι θα το έχει πάρει απόφαση. Όπως φαίνεται, δεν συνέβη τώρα.

Και τρίτο κέρδος θα προκύψει από την εντελώς πρακτική πρόνοια, ότι συνεργαζόμενες Εργολαβικές Ενώσεις σχεδιάζουν λέει (από ό,τι ακούω από τις συζητήσεις μόνο, δεν έχει γραφτεί εντελώς), να συστήσουν ένα Συμβούλιο Γερόντων. Γέροντες θα είναι (τον κ.Κωνσταντινίδη δεν τον βλέπω, τον βλέπω πολύ τσαχπίνη για να είναι γέρος). Θα είναι λοιπόν ένα Συμβούλιο Γερόντων από τη μεριά των Εργοληπτικών, εις το οποίο θα μπορεί να προσφύγει ο εργολάβος ο οποίος δέχθηκε μία τέτοια ανήθικη πρόταση από κάποιον μεσάζοντα, ή κάποιον ενδεχομένως συνάδελφο, ή που είδε ότι στο άλλο εργοτάξιο ο άλλος συνάδελφος προφανώς “τα έχει ρίξει” και: *«Ἦρθα να σας πω, γέροντες, τον πόνο μου»*.

Χωρίς να διατρέχει τον κίνδυνο να φάει στη μάπα όχι τρεις εξώδικες, τρεις μηνύσεις για συκοφαντική δυσφήμιση. Γιατί: γιατί θα καλύπτεται από τους γέροντες. Επώνυμος θα έρθει, όχι με γράμματα. Μόνος του θα πάει. Και θα τα βάλουν κάτω, θα τα κρατάνε. Τώρα, πώς τα χαρτιά που θα κρατάνε οι γέροντες θα είναι τέτοια, ώστε να μην μπει τη νύχτα κάποιος τυχαίος και τα αφαιρέσει, είναι ένα πρόβλημα, δεν το

έχουμε σκεφτεί ακόμα. Πάντως, το Συμβούλιο Γερόντων θα μπορεί να παίρνει επιτέλους την πληροφόρηση. Και τι θα την κάνει; Θα πάει στο Συμβούλιο Γερόντων του Συλλόγου των Μελετητών, αν υποθέσουμε ότι το πράγμα είναι έτσι (καμιά φορά είναι και έτσι). Και τι έγινε; Θα πάει και στο Συμβούλιο Γερόντων των Δημοσίων Λειτουργών, των Μηχανικών. Θα έχουν και αυτοί Συμβούλιο Γερόντων; Προφανώς θα έχουν. Πώς θα λειτουργήσει αλλιώς το σύστημα;

Μα θα μου πείτε, ότι η ΕΜΔΥΔΑΣ δεν είναι παρούσα σήμερα εδώ.

Αυτό το έμαθα σήμερα το πρωί, ότι υπήρξε μία αλλαγή την τελευταία στιγμή, δεν κατάλαβα. Είναι δυσερμήνευτη βέβαια η απουσία, δεν το κρύβω, αλλά εγώ προσωπικώς από την 50ετή μου πείρα μέσα στα Δημόσια Έργα, από την προσωπική γνωριμία με χιλιάδες φίλους δημοσίους λειτουργούς μηχανικούς, γνωρίζω ακράδαντα, καθώς και με συζητήσεις που έχω κάνει και μεταξύ ανθρώπων που είναι και σήμερα στο Συμβούλιο, ότι δεν υπάρχει η παραμικρή επιφύλαξη από τη μεριά της ΕΜΔΥΔΑΣ, από τη μεριά των δημοσίων λειτουργών συναδέλφων για την πλήρη και άνευ όρων καταδίκη και αποκήρυξη αυτού του εγκλήματος. Αυτό είναι εντελώς βέβαιον. Και με αυτή τη βεβαιότητα της οποίας έχω προσωπική αντίληψη, όπως έχουμε και οι περισσότεροι άλλωστε εδώ, με αυτή τη βεβαιότητα λέω ότι θα έχουμε και το Συμβούλιο Γερόντων της ΕΜΔΥΔΑΣ.

Αυτά τα τρία (3) ολιγομελή άλλωστε Συμβούλια Γερόντων, θα δημιουργήσουν έναν τέτοιο θεσμό, ώστε θα μας λύσουν το νομικό πρόβλημα από τη μια μεριά, ενώ συγχρόνως θα δώσουν τη δυνατότητα να μην κρύβεται τίποτα.

Είναι δυνατόν κανείς να μην τελειώσει με την ελπίδα ότι ένα τέτοιο εργαλείο, ένα τέτοιο συνειδησιακό τράνταγμα, μία τέτοια σύναξη έστω και ολιγομελής, αλλά με ανθρώπους οι οποίοι αντιπροσωπεύουν ο καθένας από εσάς ένα πλήθος άλλων ανθρώπων, ότι αυτό δεν θα περάσει στην Ελληνική κοινωνία και δεν θα γίνει –το ξαναλέω– και ένα είδος παραδείγματος για άλλες Συντεχνίες, σαν αυτά που λέγαμε πριν. Είμαι αγωνιστικά απαισιόδοξος, δηλαδή όπως με κατηγορεί η γυναίκα μου, αισιόδοξος. Ευχαριστώ πολύ.

ΑΚΡΟΑΤΗΣ: *(παρεμβαίνει εκτός μικροφώνου και δεν καταγράφεται).*

Θ.ΤΑΣΙΟΣ: Καλά, μην τον ακούτε. Αυτά τα είπε για να με μειώσει, αλλά

δεν πειράζει, εγώ θα συμμεριστώ μαζί του. Ήταν σε μία αγορά, πούλαγαν παπαγάλους και λέει: «Πόσο έχει αυτός;» «Αυτός έχει 1.000€, διότι ξέρει και μιλάει και Αγγλικά, ο άλλος έχει 5.000€ διότι ξέρει και Γαλλικά, ο άλλος (μην σας κουράζω τώρα... άμα θέλω βέβαια εγώ και το διηγούμαι ιδιωτικώς, θα βάλω και άλλα μέσα, θα σας πω: και παπαγάλος που λέει και βρωμόλογα, οπότε θα έχει 10.000€ κ.λπ.) και κάποιος έχει 1.000.000€, ένα εξωφρενικό ποσό και λέει: «Αυτός τι ξέρει;» Του λέει ο πωλητής: «Δεν έχω ιδέα τι ξέρει, αλλά βλέπω ότι οι άλλοι παπαγάλοι τον λένε δάσκαλο». Δηλαδή, ό,τι δηλώσεις είσαι.